

Afgjørelsen af det foreliggende Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket det forekommer mig, at Rigsdagens og Ministeriets Stilling er den samme, som den altid har været, saalænge jeg har kjendt Rigsdagen; man har fremdeles drøftet Spørgsmaalet om Underviisningen i det Hele, baade den lærde og Almue-Underviisningen, og endelig er man gaaet ind paa en Burydering af Bondehøiskolerne og Betydningen af deres Virksomhed for Befolkningen og paa den Uvillie og officielle Modstand, som de skulde have mødt, men dette er jo ganske forunderlige Sætninger at opstille her. Jeg troer, at jeg for mit Bedkommende kan indskrænke mig til at udtale, at det er min Overbeviisning, som jeg ogsaa mener i Gjærningen at have viist, at der gjennem disse Folkehøiskoler vil kunne udrettes meget Godt, at der i mange Henseender har været og endnu er Trang til at prøve og anvende baade pecuniaire og andre Kræfter paa dette Formaal, som ganske vist vil vise og vel tildeels allerede har viist sine velgjørende Frugter; men paa den anden Side er det ogsaa min Overbeviisning, at, da det er et nyt Forsøg, der her gjøres, ville Mangler og Forkeertheder ikke udeblive — det vilde jo være urimeligt at antage det Modsatte, — og jeg kan derfor ikke ganske troe paa hvad den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) forsikrede, at Fordelingen af Bidragene mellem Skolerne var Noget, som intetsteds og fra ingen Side havde mødt nogen som helst Misbilligelse — men jeg mener, at man slet ikke skal forskrækkes derover, men stole paa, at disse Misligheder i Tidens Løb mere og mere ville afhjælpes. Der er ikke lettelig Noget, som en Minister eller en Rigsdag foretager sig, uden at det møder Misbilligelse, og jeg kan heller ikke nægte, at den omhandlede Fordeling har været underkastet en saadan, og der er jo ogsaa tidligere her i Rigsdagen fremkaldt Spørgsmaal om, hvorvidt den var skeet paa den rette Maade. Det er ganske naturligt, at Fordelingen maa hvile paa Ministeriet, men efter min Overbeviisning kan det med Glæde paatage sig denne Gjærning og Ansvarer herfor i den sikre Forventning, at der derved kan virkes og virkes meget Godt.

Det er disse almindelige Spørgsmaal, som have knyttet sig til Forslaget, men, hvad selve Forslaget angaaer, synes der mig, efter hvad der allerede tidligere, og navnlig fra min Side, er udtalt, virkelig ikke at være nogen Nødvendighed for nogen fortsat Forhandling. Sagen synes mig nu at være bragt til det Punkt, hvor Afgjørelsen maa kunne finde Sted, og det en Afgjørelse, som hverken i og for sig er af stor Vigtighed eller lægger noget stort Ansvar paa dem, som have at tage den, thi det er jo gjentagende fremhævet — og navnlig ogsaa udtalt fra Ministeriets Side — at Ministeriet ikke seer nogen væsentlig Forskjel mellem den ene og den anden af de to Afgjørelser, hvorom der er Tale. Dersom Mindretallets Indstilling tages tilfølg, saa er det jo ingenlunde Ministeriets Mening, og kan naturligtvis heller ikke være de forskjellige Taleres Mening, at disse Penge absolut skulde bruges, thi der gives jo kun Bemyndigelse til at anvende dem, og, dersom Mindretallets Forslag ikke vedtages, saa er det jo ganske vist, uden at jeg behøver at gaae nære ind paa den Fremstilling, som blev givet af Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), og til hvilken jeg ogsaa selv tidligere stegede, at der alligevel ikke vil mangle Midler til at imødekomme de mulige Krav med et lige saa stort Beløb som det her omtalte, der da senere maatte komme frem gjennem en Tillægsbevilling, og efter hvad der er fremkommet her i Salen kan Ministeriet naturligtvis aldrig have nogen Skygge af Betænkelighed derved. Jeg mener derfor, at Situationen, hvad enten man tager den ene eller den anden Afgjørelse, er temmelig eens for Ministeriet og for Rigsdagen, og ogsaa for de vedkommende Skoler. Naar den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) sagde, at man efter Ministeriets Udtalelser maatte antage, at Forslagets Vedtagelse var Noget, som Ministeren ansaae for ubehageligt — der var endog dem, der saa fuldstændigt misforstode mine Udtalelser, som om jeg med Hænder og Fødder vilde sætte mig derimod — men at man ikke skulde tage Hensyn til, om noget Saadant var ubehageligt for Ministeren eller hans Gæster — thi